

„Hjúkrunarfræðingar eru ofurhetjur. Þeir eru eins og englar í stríði.“

— Brot úr vikulegum viðtölum við hjúkrunarfræðinga

Hvað veldur því hvaða framtíðarstarf við leggjum fyrir okkur þegar við verðum fullorðin? Er það tilviljun að hjúkrunarfræðingar lögðu fyrir sig hjúkrun eða er það af því að hjúkrun er hjúkrunarfræðingum í blóð borin? Á afmælisárinu voru birt vikuleg viðtöl við hjúkrunarfræðinga og þeir spurðir spjörunum úr, meðal annars hver ástæðan var fyrir að hjúkrun varð fyrir valinu. Það var ýmist af tilviljun einni, umhyggju fyrir mönnum og dýrum eða áhuga á umönnunarstörfum. Hjúkrun er gefandi og í genunum í einhverjum tilfellum. Einnig aðdáun á hjúkrunarfræðingum, líkt og Paola Bianka skurðhjúkrunarfræðingur svaraði til: „Ég hef alltaf litið á hjúkrunarfræðinga sem ofurhetjur. Þeir eru eins og englar í stríði.“

Snemma beygist krókurinn

„Ástæðan fyrir því að ég lærði hjúkrun held ég að sé sú að ég hafi fæðst með svokallað hjúkrunargen,“ segir Aðalbjörg J. Finnbogadóttir sem hefur í rúma tvo áratugi unnið að framgangi hjúkrunar og heilbrigðisþjónustu í landinu á vegum Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga. „Genið er mjög virkt í móðurfjölskyldu minni,“ segir hún, en móðir hennar var hjúkrunarfræðingur, þrjár móðursystur hennar, systir og fjöldi frænkna í móðurættinni, auk þess að stúpdóttir Aðalbjargar og mágkona eru hjúkrunarfræðingar. Nú fer að liða að starfslokum hjá Aðalbjörgu og hún farin að undirbúa þau. „Ég er því aftur komin með annan fótinn í skóla, ekki sem kennari í þetta sinn heldur sem nemandi, að kynna mér öldrunarhjúkrun því aldraðir eru jú framtíðin!“

Anna Margrét Magnúsdóttir var ekki nema 5 ára þegar hún tilkynnti foreldrum sínum og öðrum sem heyra vildu að hún ætlaði að verða hjúkrunarkona þegar hún yrði stór, en hún starfar á hjartabilunarmóttöku á heilsugæslustöðinni á Selfossi, HSU. Hún hafði enga sérstaka fyrirmynd í hjúkrun nema ef vera skyldi konuna sem bjó í næsta húsi sem var hjúkrunarfræðingur. „Eitt sinn var ég spurð að því af hjúkrunarnema hvað skipti mig miklu máli í starfi. Auðvitað eru það mýmargir hutir en þegar ég fór að læra hjúkrun setti ég mér það að ég skyldi virða skjólstæðing minn, þarfir hans og vilja um leið og hin faglegu gildi hjúkrunar. Ég skyldi koma fram við

Aðalbjörg J. Finnbogadóttir.

Anna Margrét Magnúsdóttir.

Ásdís M. Finnbogadóttir.

Margrét Eiríksdóttir.

fólk eins og ég vildi að komið væri fram við mitt fólk við sömu aðstæður — eitthvað sem við ættum öll alltaf að gera í öllu lífinu,” segir Anna Margrét.

Þegar Ásdís M. Finnbogadóttir var 7 ára skrifaði hún í bókina *Bekkurinn minn* að hún ætlaði að verða hjúkrunarfræðingur þegar hún yrði stór. Þrátt fyrir að hún hafi ekki byrjað í hjúkrunarnámi fyrr en á 25. aldursári segir hún að ekkert annað nám hafi komið til greina. Þrátt fyrir að hún hafi ekki meðvitað stefnt á hjúkrunarfræði blundaði það nám greinilega í henni eins og kom á daginn. Hún segir það vera mjög gefandi að sjá þá breytingu sem verður á fólki þegar það hefur lokið meðferð á sjúkrahúsinu Vogi, þar sem hún vinnur, og er í kjölfarið tilbúið að fara aftur út í samfélagið og takast á við líf sitt án áfengis og vímuefna.

Margrét Eiríksdóttir var ung að árum þegar áhugi hennar á umönnun manna og dýra kviknaði. „Ég var alin upp í sveit og var svolítið ósjálfstæð og óörugg en fékk mikið hrós hvað ég annaðist dýr og börn vel. Ég varð ákveðin í að verða hjúkrunarkona sem smákrakki þrátt fyrir að þekkja engan slíkan.“

Hjúkrun fólks með langvinna og alvarlega geðrofssjúkdóma hefur átt hug og hjarta Margrétar Eiríksdóttur undanfarin 40 ár. Hún var þá ráðin í stöðu sérfræðings í ellipjónustu á geðdeild Landspítala. Margrét var ung að árum þegar áhugi hennar á umönnun manna og dýra kviknaði. „Ég var alin upp í sveit og var svolítið ósjálfstæð og óörugg en fékk mikið hrós hvað ég annaðist dýr og börn vel. Ég varð ákveðin í að verða hjúkrunarkona sem smákrakki þrátt fyrir að þekkja engan slíkan. Ég býst við að áhuginn á geðhjúkrun hafi vaknað þegar ég var rétt rúmlega tvítug. Veikustu sjúklingarnir sem greindust voru á mínum aldri og voru að stíga sín fyrstu skref með

geðsjúkdóm og ég fann til mikillar samkenndar með þeim.“ Þegar hún fór svo að huga að vinnu eftir útskrift varð geðdeildin fyrir valinu.

„Ég held það hafi alltaf legið fyrir mér að fara í hjúkrunarfræði,” segir Guðbjörg Pálsdóttir, formaður Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga. Hún fann sína fjöl innan hjúkrunar snemma á ferlinum. Hún hafði verið kölluð til vinnu á slysadeildinni árið 1991 sem þá var nýopnuð í núverandi mynd, en það bráðvantaði hjúkrunarfræðinga svo hægt væri að opna deildina. „Ég fann strax að þar átti ég heima. Og þá varð ekki aftur snúið, ég fann mig algerlega í þessari hjúkrun,” segir hún. Brennandi áhugi Guðbjargar á bráðahjúkrun varð til þess að hún fór í meistaranám til Bandaríkjanna og varð síðar fyrsti sérfræðingurinn í bráðahjúkrun hér á landi.

Tilviljun ofan á tilviljun

Björg Sigurðardóttir, deildarstjóri á hjúkrunarheimilinu á Sel-tjarnarnesi, segir það afskaplega gefandi að vinna við öldrun en hún hóf störf á nýju hjúkrunarheimili sem var opnað á síðasta ári. Það var tilviljun frekar en annað sem réð því að Björg lagði fyrir sig hjúkrun. Og hún er mjög sátt við þá ákvörðun. „Mér finnst ég svo heppin að hafa slyst inn á þessa lífsbraut,” segir hún. Það var áhugi á raun- og félagsvísindum sem varð til þess að hún lagði fyrir sig hjúkrun. „Að geta hjálpað fólki og bætt líf þess verður seint talið í tekjum. Þáttur öldrunarhjúkrunar mun vaxa mikið á komandi árum með öldrun þjóðarinnar og er ekki hægt að leggja of mikla áherslu á mikilvægi þess að styðja við þennan málaflokk. Öll viljum við að foreldrar okkar, afar og ömmur og síðan við sjálf fáum fyrsta flokks þjónustu og ánægjulega ævidaga.“

Tilviljun réð því einnig að Guðbjörg Pálsdóttir, sérfræðingur hjá sáramiðstöð Landspítala — og í fremstu röð meðal sérfræðinga í sárahjúkrun — frétti af námi í sárahjúkrun í Danmörku. Það gekk ekki átakalaust að fá inngöngu í námið enda mikil ásókn í það, en með dyggri aðstoð Aðalbjargar Finnbogadóttur hjá FÍH varð úr að einu námsplássi — ætluðu útlendingi — var bætt við þau námspláss sem fyrir voru. Í kjölfarið hefur Guðbjörg átt þátt í því að stuðla að bættri þekk-

Guðbjörg Pálsdóttir.

Björg Sigurðardóttir.

Guðbjörg Pálsdóttir.

Margrét Grímsdóttir.

Marta Jónsdóttir.

Bryndís Erlingsdóttir.

Snæbjörn Ómar Guðjónsson.

Rhomz Singayan Aquino.

Paola Bianka.

ingu og meðferð á sárum en hún hefur verið í stjórn Samtaka um sárameðferð á Íslandi frá upphafi, eða undanfarin 15 ár.

Hjúkrunarfræðin var ekki á teikniborðinu hjá Margréti Grímsdóttur á menntaskólaárunum, heldur hafði hún stefnt á nám í Myndlistarskólanum eftir stúdentspróf. Hún var stödd á Mallorca í útskriftarferð þegar henni snerist hugur, hringdi í móður sína og bað hana að skrá sig í hjúkrunarfræðina. „Og ég var búin að safna í möppu og allt,“ rifjar hún upp. „Hjúkrun er frábærasta nám sem hægt er að fara í, mikil fjölbreytni og mörg tækifæri og ég finn að ég hef gert eitthvert gagn,“ segir Margrét en hún hefur gegnt stöðu framkvæmdastjóra hjúkrunar á Heilsustofnun NLFÍ í Hveragerði frá árinu 2012.

Hjúkrun er hjartans mál

„Ég hef alltaf litið á hjúkrunarfræðinga sem ofurhetjur,“ segir Paola Bianka skurðhjúkrunarfræðingur. Allt frá því að hún var lítil stelpa hefur hún dáðst að hjúkrunarfræðingum og hvað þeir geta haldið ró sinni við oft erfiðar vinnuaðstæður. „Þeir eru eins og englar í stríði.“ Paola kom til Íslands með eiginmanni sínum árið 2014 og útskrifaðist sem skurðhjúkrunarfræðingur í júní 2019. „Ég er rosalega stolt af mér að vera ein af þessum hópi,“ segir hún. „Mér finnst þetta mjög skemmtilegt en samt mjög krefjandi starf; jafnt andlega sem líkamlega. Hver dagur er ólíkur þeim fyrri, og á hverjum degi eru nýviðfangsefni. Það sem mér finnst skemmtilegast í þessu starfi er að geta hjálpað fólki og tryggja að það fái örugga og trausta þjónustu.“

„Oft gerist það enn þá að ég labba inn á spítalann og dreg djúpt andann til að finna þessa sérstöku lykt,“ segir Marta Jónsdóttir en hún vinnur á menntadeild Landspítala og er jafnframt formaður hjúkrunarráðs Landspítala.

Allt frá því að Marta Jónsdóttir var barn hefur hún haft mikið dálæti á spítalalykt og spítalaumhverfi. „Oft gerist það enn þá að ég labba inn á spítalann og dreg djúpt andann til að finna þessa sérstöku lykt,“ segir Marta en hún vinnur á menntadeild Landspítala og er jafnframt formaður hjúkrunarráðs Landspítala. „Ég lít á það sem ótrúleg forrættindi að fá að vera talsmaður hjúkrunar, bæði innan spítala og utan. Ég er hér fyrir hjúkrunarfræðinga og hjúkrun, ég legg mig fram um að vera talsmaður hjúkrunar og gera hjúkrun sýnilega,“ segir Marta. „Mér finnst heiður að fá að hjúkra fólki, fá tækifæri til að taka þátt í bæði erfiðum og gleðilegum stundum

og leggja mitt af mörkum til að einhver reynsla annarra verði betri.“

Hjúkrun er fyrir Bryndísi Erlingsdóttur hjartans mál en hún er ein þeirra sem vinna að undirbúningi hjartabilunar-móttöku á heilsugæslustöðinni á Selfossi, HSU. Að sögn hennar var framtíð hennar ráðin í kjölfar þess að hún fór í starfskynningu á sjúkrahúsinu á Selfossi. „Ég fékk að fylgjast með kviðslitsaðgerð og þá var ég bara kolfallin,“ rifjar hún upp. Hún ákvað þann dag að leggja fyrir sig hjúkrun og hefur ekki séð eftir þeirri ákvörðun. „Ég lít á mig sem hjartahjúkku,“ segir hún. „Starfið er fjölbreytt og skemmtilegt, maður fær að takast á við alls konar strembin vandamál, miserfið og misskemmtileg, en þegar öllu er á botninn hvolft er maður alltaf að hjálpa einhverjum sem hefur þörf fyrir aðstoðina.“

„Það er mjög gefandi í starfi mínu að taka þátt í því og upplifa þegar sjúklingar öðlast betri líðan í baráttu sinni við erfiðar aðstæður.“

Snæbjörn Ómar Guðjónsson, sérfræðingur í geðhjúkrun á Sjúkrahúsinu á Akureyri, telur einn mikilvægasta þáttinn í almenntri hjúkrun vera þann að veita fjölskyldum sjúklinga stuðning á erfiðum tímum. Á þriðja ári í hjúkrunarnáminu fór

hann í verknám á legudeild geðdeildar á Sjúkrahúsinu á Akureyri og ákvað í framhaldinu að sækja um starf þar. „Eftir sumarstarf á þriðja ári vissi ég nákvæmlega hvað ég myndi vilja leggja fyrir mig. Mér fannst áhugasvið mitt kristallast í geðhjúkrun,“ en hann hefur starfað á deildinni frá 2003. „Mér finnst starfið mitt mjög mikilvægt og finn til mikillar ábyrgðar þar sem við þurfum að fást við sjúkdóma sem eru oft og tíðum lífshættulegir. Það er mjög gefandi í starfi mínu að taka þátt í því og upplifa þegar sjúklingar öðlast betri líðan í baráttu sinni við erfiðar aðstæður.“

„Undirstaðan er umhyggja“

Árangur hjúkrunarfræðings ræðst ekki af því hversu mikilli fræðilegri þekkingu hann býr yfir, að mati Rhomz Singayan Aquino, legudeild Heilbrigðisstofnunar Suðurnesja, heldur hversu góður og sveigjanlegur hann er við að nota allt sem hann hefur lært. „Þar er undirstaðan umhyggja.“ Rhomz flutti til Íslands í árslok 2015 en þá hafði hann nýlokið meistaraþráðu í hjúkrun fullorðinna frá Filippseyjum. Móðir Rhomz var honum innblástur að leggja fyrir sig hjúkrun, en þegar hann var barn grét móðir hans mikið vegna tannverkja. „Hún var oftast sorgmædd og það var mjög erfitt fyrir mig að horfa upp á sársauka og þjáningu móður minnar,“ segir hann, en honum var eiginlegt að veita öðrum umhyggju og samkennd strax á unga aldri

ÓMSKOÐUNARTÆKI FRÁ GE MEÐ EINSTÖKUM MYNDGÆÐUM

HealthCo

Opið mán–fim 8:30–17:00, fös 8:30–16:15
Síðumúli 16 | 108 Reykjavík | Sími 580 3900 | fastus.is

FASTUS